

Folkeretlige aftaler, som både omfatter Grønland og Færøerne, opfylder ikke betingelserne i § 1, stk. 1, idet de ikke angår spørgsmål, der fuldt ud henhører under én rigsdels overtagne sagsområder. Da det er ønskeligt, at Grønlands landsstyre og Færøernes landsstyre kan forhandle og indgå sådanne aftaler efter samme principper, som er fastlagt i § 1, åbner bestemmelsen i stk. 2 mulighed for, at de to landsstyrelser i forening kan forhandle og indgå sådanne aftaler, under forudsætning af, at de handler i forening. Anvendelse af denne bestemmelse forudsætter, at der er vedtaget en tilsvarende lov om Færøernes landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler.

Hvor Grønland og Færøerne måtte have modsat rettede interesser kan det give anledning til vanskeligheder at forhandle og indgå aftaler i fællesskab. Det må i sådanne tilfælde påhvile de to landsstyrelser at finde en gensidig acceptabel fremgangsmåde. Bestemmelsen tilsligter ikke at begrænse landsstyrelsernes muligheder i så henseende. Det følger imidlertid af bestemmelsen, at de to landsstyrelser mht. de centrale formelle skridt om forhandlingens påbegyndelse og afslutning og især aftalens indgåelse må handle som én part. Dette er en nødvendig følge af, at Danmarks Riges Grundlov forudsætter, at Kongeriget Danmark er ét folkeretssubjekt (én stat), jf. hvad der ovenfor er angivet om de statsretlige aspekter.

Det følger af § 1, stk. 4, at fuldmagten ikke gælder folkeretlige aftaler, der berører forsvars- og sikkerhedspolitikken. Aftaler i forbindelse med forsvarsaftalen af 1951 om forsvaret af Grønland, som ændret ved aftale af 6. august 2004, og andre aftaler, der berører forsvars- og sikkerhedspolitikken, er ikke omfattet af lovforslaget. Ved afgørelsen af, hvorvidt en given forhandling må anses for at berøre forsvars- og sikkerhedspolitikken vil det være af væsentlig betydning, om aftalen forhandles med det pågældende lands udenrigs- og forsvarsmyndigheder, eller om der alene sigtes mod forhandlinger mellem Grønlands landsstyre og ressortmyndigheder i en fremmed stat – f. eks. miljømyndigheder eller skattemyndigheder.

Det følger endvidere af § 1, stk. 4, at ordningen ikke gælder for aftaler, der skal gælde for Danmark. Dette beror på at Grønland ikke kan deltage selvstændigt under formelen »Kongeriget Danmark for så vidt angår Grønland« i aftaler, hvor Kongeriget allerede deltager i aftalen, jf. hvad der er nævnt ovenfor under det statsretlige afsnit.

Endelig følger det af § 1, stk. 4, at § 1 ikke gælder for folkeretlige aftaler, der forhandles inden for en international organisation, som Kongeriget Danmark er

medlem af. Dette har kun selvstændig betydning i forhold, hvor EU inden for en international organisation, som Kongeriget Danmark og de øvrige EU-lande er medlemmer af, repræsenterer alle medlemslandene ved udarbejdelse af en international aftale. I overensstemmelse med erklæring nr. 25 til Maastricht-traktaten kan de EU-lande, som har oversøiske territorier, der ikke er omfattet af traktaten, i tilfælde af en interessekonflikt, som ikke kan løses, handle til varetægtelse af et oversøisk territoriums interesser, uden at dette skader fællesskabets interesser.

§ 1, stk. 5 klargør, at lovforslaget ikke begrænser udenrigsministerens og de danske myndigheders udenrigspolitiske kompetence for så vidt angår Grønland. Udenrigsministeren bærer fortsat det samlede ansvar for rigets udenrigspolitik – herunder overfor Folketinget - og bevarer fuldt ud beføjelserne efter grundloven til at føre forhandlinger og indgå folkeretlige aftaler både for riget som helhed og for enkelte rigsdele med respekt af de gældende regler for høring og inddragelse af det grønlandske landsstyre. Regeringen vil også fortsat skulle forhandle og indgå aftaler, der finder anvendelse for Grønland i en lang række tilfælde, ikke mindst multilaterale aftaler om sundhed (WHO), fødevarer (FAO), kultur (UNESCO), m.m. Den ved § 1 forudsatte ordning adskiller sig dermed afgørende fra, hvad der gælder for overtagelse af den lovgivende og administrative myndighed.

Bestemmelsen i § 1 kan ikke i sig selv sikre, at andre stater godkender den udenrigspolitiske fuldmagt, som er indeholdt i bestemmelsen. Der kan derfor efter omstændighederne fortsat blive behov for, at udenrigsministeren giver konkrete fuldmagter til medlemmerne af det grønlandske landsstyre, hvor dette måtte blive krævet af de(t) land(e) hvormed, der skal forhandles.

Traktater, der fremtræder som indgået mellem statsoverhoveder, vil formentlig sjældent eller aldrig falde ind under § 1. I givet fald følger det af bestemmelsen i § 1, stk. 4, at udenrigsministeren må indhente særskilt fuldmagt til landsstyreformanden fra Dronningen. Ratifikationsproceduren vil i givet fald ligeledes skulle ske via udenrigsministeren.

Skulle en aftale, der hører under § 1 undtagelsesvist kræve indhentelse af Folketingssamtykke, fordi den indeholder forpligtelser af større betydning for riget, vil sådant samtykke ligeledes skulle indhentes af udenrigsministeren, der også vil have ansvaret for, at Det udenrigspolitiske Nævn bliver inddraget i det omfang, dette følger af grundloven og loven om Det udenrigspolitiske Nævn.